

PLEASE NOTE! THIS IS PARALLEL PUBLISHED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE

To cite this Article: Lahtinen, H. (2016) Komissaari Moedas vauhdittaa avointa tiedettä Euroopassa. *Kreodi*, 4.

URL: <https://www.kreodi.fi/en/19/Matkakertomuksia/376/Komissaari-Moedas-vauhdittaa-avointa-tiedett%C3%A4-Euroopassa.htm>

Komissaari Moedas vauhdittaa avointa tiedettä Euroopassa

Hanna Lahtinen

Avoin tiede keskusteluttaa Euroopassa. Euroopan komissiolla on vahva tahtotila edistää avoimuuden edellytyksiä ja toimintakulttuuria sekä saada aikaan taloudellista kasvua, työpaikkoja ja hyvinvointia. Helmikuussa julkaistiin Open Science Agenda, jonka suosituksia pohditaan parhaillaan korkean tason foorumeilla, esimerkiksi High Level Expert Groupeissa (HLEG) ja Open Science Policy Platformilla (OSPP). Osallistuin vierailijana OSPP:n joulukuun kokoukseen Brysselissä.

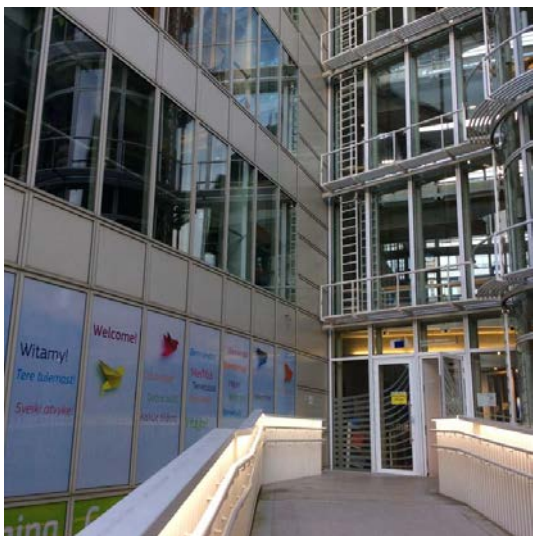
OSPP:n jäsenet nimettiin keväällä ja foorumi on kokoontunut kaksi kertaa syksyn kuluessa. Jäsenet edustavat erilaisia verkostoja, joiden intressissä on avoimuuden edistäminen. Suomesta mukana on kaksi edustajaa, joista toinen on Liberin puheenjohtaja Kristiina Hormia-Poutanen ja toinen ENoLLin puheenjohtaja Tuija Hirvikoski. Foorumi raportoi tutkimus-, tiede- ja innovaatiokomissaari Carlos Moedakselle, joka myös osallistuu ryhmän kokouksiin.

OSPP:n seuraava kokous on maaliskuussa, jolloin on myös kaksi avoimen tieteen konferenssia Berliinissä (21.–22.3.2017), Open Science Conference sekä 13. Berlin Open Access Conference.

Juuri nyt eurooppalaisessa keskustelussa aiheina ovat avoimen julkaisemisen vauhdittaminen, avoin data, kansalaisten osallistaminen tieteeseen (Citizen Science) ja eurooppalaisen avoimen tieteen pilvipalvelun rakentaminen (EOSC).

Useita keskeisiä julkaisuja, joissa käsitellään avointa tiedettä ja sen edistämistä, on julkaistu kuluneen vuoden aikana. Komissio julkaisi toukokuussa avoimen tieteen visionsa julkaisussa Open Innovation, Open Science, Open to the World. Huhtikuussa julkaistiin Amsterdam Call for Action on Open Science, jossa otettiin vahvasti kantaa mm. tiedelehtien avoimuuteen. Komissio julkaisi lokakuussa asiantuntijaraportin (HLEG EOSC) pilvipalvelusta. LERU-verkosto julkaisi raportin kansalaistieteestä lokakuussa. Figshare julkaisi niin ikään lokakuussa analyysin avoimen datan tilasta maailmassa, The State of Open Data.

Lisäksi keskustelua herättävät almetriikka, avoimuuden arviointikäytännöt, tieteen eettisyys sekä avoimen tieteen koulutus ja osaamisen parantaminen. Asiantuntijaraportti almetriikasta (HLEG Altmetrics) julkaistaan helmikuussa 2017. Kesäkuussa 2017 julkaistaan asiantuntijaraportit arvioinnista (HLEG Rewards) ja osaamisesta (HLEG Skills).

© Hanna Lahtinen

Euroopasta katsottuna Suomi on avoimen tieteen edelläkävijä. Meillä on monia hyviä käytäntöjä, joita esimerkiksi OKM:n rahoittamat Avoimen tieteen ja tutkimuksen (ATT) ja Avoimuuden lisääminen korkeakoulujen käyttäjälähtöisessä innovaatioekosysteemissä (SeAMK) -hankkeet ovat vauhdittaneet. Käsitys ja osaaminen avoimesta tieteestä on edistynyt hankkeiden järjestämien koulutusten, työpajojen ja koulutusmateriaalien ansiosta. SeAMKin hankkeessa tuotetut avoimuuden periaatteiden suositukset sekä LibGuide tukevat avointen tki-käytäntöjen muodostumista. Hankkeessa on kerätty ja kuvattu myös amkien tki-ympäristöjä Arenen www-sivustolle. Julkaisuverkko Theseus on mahdollistanut amkien julkaisujen rinnakkaistallentamisen Arenen suositusten (2009) mukaan.

Avoin tiede etenee, ja tulee vaikuttamaan kirjastonkin palveluihin ja toimintaan. Monille avoin tiede on vielä kovin jäsentymätöntä, eikä ole selkeää kuvaa siitä, minkälainen rooli kirjastoilla tulee olemaan. Olemmeko fasilitoijan, koordinoijan vai palveluiden tuottajan roolissa? Osallistummeko vain julkaisujen keruuseen ja mahdollisesti rinnakkaistallentamiseen, vai myös tki-aineistojen avaamisen prosesseihin? Minkälaisia palveluja amk-kirjastoilla voisi olla? Näitä kysymyksiä pohditaan varmasti ensi vuonna yhteisissä tapaamisissa ja koulutuksissa.

[Open Science Policy Platform](#)